

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku T. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanej A.G.
o umorzenie zaległości alimentacyjnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 czerwca 2006 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 12 sierpnia 2005 r., sygn. akt VII Ua .../05,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. odmawia przyznania pełnomocnikowi wnioskodawcy z urzędu
- adwokatowi J. M. - Zespół Adwokacki [...] - kosztów
postępowania kasacyjnego,**
- 3. zawiadamia o treści rozstrzygnięcia Naczelną Radę
Adwokacką.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2005 r., Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. oddalił apelację wnioskodawcy T. G. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. w

sprawie o umorzenie należności likwidowanego Fundusz Alimentacyjny, wskazując na brak podstaw do umorzenia świadczeń tego funduszu w kwocie 16590 zł. Sąd Okręgowy, dzieląc ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji oraz ich prawną ocenę, wskazał że odbywanie kary pozbawienia wolności i brak stałych dochodów z uwagi na niemożność podjęcia pracy w Zakładzie Karnym nie jest szczególnie uzasadnionym przypadkiem związanym z sytuacją zdrowotną lub rodzinną o jakim mowa w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228, poz. 2255), pozwalającym na umorzenie należności likwidowanego funduszu.

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, wniósł o jego uchylenie w całości oraz o uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w B. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, z zasądzeniem kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2196 zł. W okolicznościach uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik wskazał że „na zasadzie (...) art. 232 k.p.c. należy rozstrzygnąć zagadnienie prawne i na ile zmiany te mogą wpłynąć na swobodną ocenę dowodową wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c.”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W poprzednim stanie prawnym, warunek przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji został ujęty w pkt 3 art. 393³ § 1 k.p.c., obok pozostałych warunków kasacji, tj. oznaczenia orzeczenia, od którego kasacja została wniesiona, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia. Okolicznościami uzasadniającymi rozpoznanie kasacji miały być argumenty, wykazujące dlaczego uzasadnione jest przyjęcie kasacji do rozpoznania. Skarżący winien wskazać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości albo wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22, z dnia 5 lipca 2001 r., V CKN 176/01, nie publikowane, z dnia

4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147 i z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00 – OSNC 2001/3/51). Może także przedstawić argumenty wskazujące na oczywiste naruszenie prawa lub nieważność postępowania (por. uchwałę Połączonych Izb, Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02, OSNC 2003/4, poz. 92).

Zaskarżony wyrok został wydany w dniu 12 sierpnia 2005 r., a więc do oceny złożonej skargi kasacyjnej należało stosować przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) – art. 3 ustawy *a contrario*.

Stosownie do art. 398⁴ k.p.c. skarga kasacyjna powinna, poza czynieniem zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie oraz wnioski o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Oznacza to, że nie zmieniły się „składniki skargi” – a więc winna ona w dalszym ciągu zawierać wymienione wyżej elementy, mające charakter tzw. konstrukcyjny, bezwzględny, a więc pociągające - w razie ich braku - nie tylko niemożność ich uzupełnienia, ale czyniące kasację niedopuszczalną.

W dotychczasowym orzecznictwie kasacyjnym Sądu Najwyższego, utrwalony jest pogląd, że brak bliższego określenia podstawy kasacyjnej oraz jej uzasadnienia stanowił wadę, która uniemożliwiała traktowanie pisma jako skargi kasacyjnej i wykluczała jej uzupełnienie (por. np. postanowienie z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 12/96 – OSNAPiUS 1997/10/173). W ten sam sposób należało - w poprzednim stanie prawnym - traktować brak polegający na nieprzedstawieniu w kasacji okoliczności uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania, a obecnie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem, nawiązującym – co wydaje się oczywiste - do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania, wymienionych wyczerpująco w art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c.

W obecnym stanie prawnym, Sąd Najwyższy – stosownie do art.398⁹ § 1 k.p.c. – przyjmuje skargę kasacyjną jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżność w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przedstawienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.), jest jej istotnym elementem, którego brak nie pozwala na ocenę czy w sprawie występują przesłanki ustawowe dla poddania kasacji rozpoznaniu. W tym zakresie zachowały aktualność poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w dotychczasowym, powołanym wyżej orzecznictwie, dotyczące skutków prawnych nie przedstawienia w kasacji okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

W orzecznictwie tym, zachowującym również w tej części pełną aktualność, uznaje się ponadto, że jeżeli skarżący nie wskazał w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, to obowiązek ich przedstawienia nie jest spełniony, choćby dały się wywieść z uzasadnienia kasacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSN 2001 nr 10, poz. 156). Okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji (obecnie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej z uzasadnieniem, o których mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.), powinny być – podobnie jak pozostałe elementy przewidziane w tym przepisie – przedstawione w kasacji, jako odrębny element pisma procesowego (postanowienie z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002 nr 2, poz. 22).

Tymczasem, w skardze kasacyjnej w niniejszej sprawie skarżący wskazał na to, że „na zasadzie bowiem art. 232 k.p.c. należy rozstrzygnąć zagadnienie prawne i na ile zmiany te mogą wpłynąć na swobodną ocenę dowodową wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c.” Pomijając nawet absolutną nieczytelność tego sformułowania, nie wystarcza to do uznania, że wchodzi w grę okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W istocie skarżący w ogóle nie sformułował zagadnienia prawnego ani tym bardziej nie przedstawił jego uzasadnienia w świetle obowiązującego porządku prawnego i dotychczasowego orzecznictwa sądowego.

W tym stanie rzeczy wniesioną skargę kasacyjną Sąd Najwyższy odrzucił jako niedopuszczalną na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

Wniosek ustanowionego dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu adwokata J. M. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, Sąd Najwyższy oddalił, skoro skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie została sporządzona zgodnie z zasadą profesjonalizmu, nie wskazując okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, to zaś nie może być uznane za „udzielenie pomocy prawnej” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97, OSNC 1998 nr 3, poz. 40; z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999 nr 6, poz. 123; z dnia 18 marca 1999 r., I CKN 1046/97, OSNC 1999 nr 10, poz. 178 oraz z dnia 16 marca 2000 r., I PZ 86/99, PiZS 2001 nr 1, s. 41).

Działając na podstawie art. 398⁶ § 4 k.p.c. Sąd Najwyższy postanowił, zawiadomić o treści i przyczynach odrzucenia skargi kasacyjnej „właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik” – adwokat J. M., Zespół Adwokacki [...] – Naczelną Radę Adwokacką.